

INFO

- prijs incl: € 369,-
- distributie: Bax-Shop.nl B.V., 0113 221063
- internet: www.bax-shop.nl, www.propellerheads.se

SPECIFICATIES

- mid/audio-daw met ondersteuning van asio/core-audio-interfaces en rack extensions
- 3 nieuwe players; Scales & Chords, Note Echo, Dual Arpeggio
- 1000 nieuwe soundpatches
- Pitch Edit
- midi en automation reverse
- noten splitsen met Razor
- bounce in place
- audio to midi converter

meer slimme functies. Zo kun je toonhoogte-variëaties binnen een enkele noot traploos verminderen (Drift) tot aan rigide robotische machinevocals toe. Maar juist die tussenstanden zijn zeer bruikbaar als je de performance van de artiest intact wilt laten, maar wel meer of minder wilt bijsturen. Ook zijn er aparte zones voor de toonovergangen die anders worden behandeld dan de tonen zelf.

Pitch Edit analyseert in eerste instantie zelf de tijdsindeling in noten, maar deze kun je op alle fronten aanpassen. Het gaat hier dus niet om een audio-slice-functie, maar in de verschillende segmenten corrigeert Pitch Edit de toonhoogte van de audio, zonder dat er in het audiobestand zelf wordt geknipt. Dit laatste kan echter wel, door verschillende modifiertoetsen te gebruiken op je toetsenbord. Als je wel eens met Melodyne hebt gewerkt, zal de werkwijze in Pitch Edit je bekend voorkomen.

Nieuwe spelers

Players in Reason zijn instrumenten die midi-noten kunnen genereren, filteren en bewerken met het doel muzikaal het nodige toe te voegen. De arpeggiator RPG-8 in Reason is eigenlijk ook zo'n player, maar die is voor huidige maatstaven wat simplistisch en kon wel wat geavanceerder gezelschap gebruiken. Reason 9 heeft nu drie nieuwe players gekregen in de vorm van Dual Arpeggio, Note Echo en Scales & Chords.

Twee keer

De naam Dual Arpeggio verradt al wat-ie doet; twee onafhankelijke arpeggio's genereren. Wat direct opvalt, is dat je niet bent gebonden aan de rigide klassieke op-neerpatronen uit RPG-8. In Dual Arpeggiator kun je zelf een patroon samenstellen. Je kunt het aantal stappen (maximaal zestien) en per stap de lengte en velocity bepalen, en dat voor een patroon dat uit vier niveaus bestaat. Daarnaast kun je een bereik, shuffle/swing-waarde, globale gate-lengte en transpose instellen. Verder kun je het patroon achteraf een zelf gekozen aantal stappen naar links of rechts verplaatsen om het goed in de groove te krijgen, of om de luisteraar juist op het verkeerde been te zetten; een truc die vaak als intro-sequence wordt gebruikt. En dat allemaal twee keer in onafhankelijke secties, omdat het hier om een 'dual arpeggio' gaat.

Xtra

- introductie
- diverse video-tutorials
- 10 uur (!) durende sounddemo
- videodemo over Midi Echo
- instrument audiodemo's
- demoversie

Pitch & Play

Propellerhead gaat onverstoort verder met het uitbouwen van Reason tot een veelzijdige daw. Versie 9 is hier het bewijs van.

door Eppo Schaap > epo@interface.nl

Reason was ooit een programma specifiek gericht op makers van pattern-georiënteerde instrumentale muziek, met dance, techno en hiphop bovenaan de prioriteitenlijst. Dit is in de loop van de jaren behoorlijk veranderd; Reason is nu een zeer complete digital audio/midi-workstation dat met elke stijl uit de voeten kan. In de onlangs verschenen versie 9 is weer een aantal belangrijke functies toegevoegd die je in een daw van vandaag de dag mag verwachten, zoals bijvoorbeeld Pitch Edit op audiobestanden.

Pitch Edit is de nieuwe functie in Reason 9 die het meest in het oog en oor springt. Het principe is natuurlijk niet nieuw en kennen we als varianten van Autotune en Melodyne in verschillende andere daw's. Reason heeft met Neptune zelfs al jaren een effectapparaat dat dit realtime kan toepassen. Pitch Edit gaat echter verder, omdat je hiermee een opgenomen audiopartij tot in detail achteraf kunt bewerken. Je ziet na het dubbelklikken op de audio-opname de noten in een pianorol-editor. Je kunt met de muis direct de tonen corrigeren, waarbij je de toonhoogte kunt kwantiseren of slechts subtiel kunt wijzigen, maar er zijn nog veel

Illusie van een echo

Midi Echo dupliceert inkomende midinoten op diverse manieren, zodat de illusie van een echo ontstaat, maar zonder dat je een

Met Pitch Edit kun je een opgenomen audiopartij tot in detail achteraf bewerken

Geen Line 6

Zoals Propellerhead ruim van tevoren heeft aangekondigd, is de samenwerking met Line 6 nu definitief voorbij, en de virtuele versterkers van dit merk tref je dan ook niet meer aan in Reason 9. Gelukkig kun je verschillende versies van Reason naast elkaar op een systeem gebruiken, dus als je oudere projecten hebt waarin deze amps zijn gebruikt, kun je die zonder problemen in Reason 8 of ouder omzetten naar audio. Of je maakt gewoon gebruik van de nieuwe versterkermodellen van Softube, die automatisch als vervanging optreden voor de Line 6 amps. Dan moet je uiteraard nog wel de nodige instellingen aanpassen.

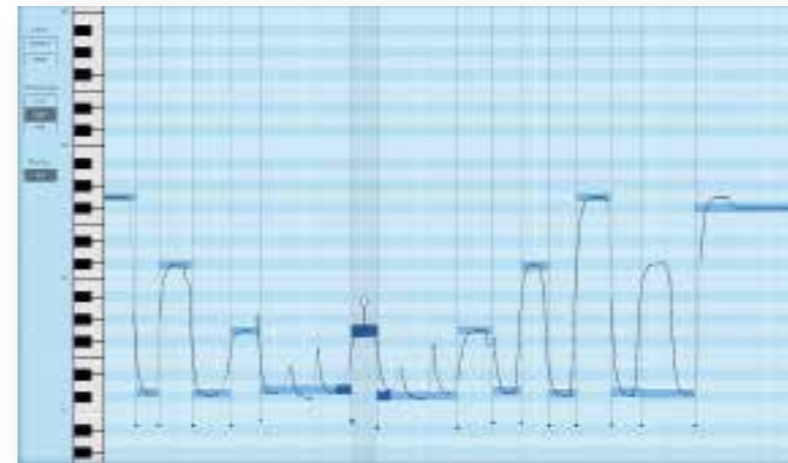
>> audio-effect gebruikt. Je plaatst deze processor dus ook vóór een midi-instrument in het rack en niet - zoals een audio-delay - ná een instrument. Midi Echo herhaalt niet alleen noten, maar je kunt ze via velocity ook

zachter of harder laten worden en transponeren, waardoor er muzikale patronen kunnen ontstaan die het resultaat van een audio-echo ontstijgen. Ook kun je zelf ritmische patronen ontwerpen, want Midi Echo is

natuurlijk eigenlijk een gespecialiseerde sequencer. Houd er wel rekening mee dat de instrumenten waar je de noten heen stuurt voor elke echo een noot moeten genereren. Als je al te wild tekeergaat kun je in de cpu-problemen komen, maar dan moet je het in het processorvriendelijke Reason wel erg bont maken. In het kader lees je dat er nog veel meer met Midi Echo mogelijk is.

Tonaal verantwoord

Scales & Chords is de derde nieuwe player in Reason 9, en ook deze geeft met de naam zijn functie al weg. Wij vroegen ons echter direct af in hoeverre deze player je echt gaat helpen bij het toepassen van toonladders en

Pitch Edit heeft een toegankelijke en bekende interface.

akkorden, en dan denken we vooral aan gebruikers die niet zo'n gedegen muziektheoretische achtergrond hebben. Gelukkig hebben de ontwikkelaars bij Propellerhead deze mogelijkheid benut om het werken met toonladderpatronen (scales) en akkoord-schema's (chords) echt een stukje makkelijker te maken, ook al maakt Scales & Chords niet gelijk de volgende wereldhit voor je.

Links in de interface bepaal je welke toonhoogtes en toonladder er worden gebruikt. In een uitklapmenu kies je uit een lijst met pre-estelladders, maar op het afgebeelde klaviertje kun je ook helemaal zelf bepalen welke tonen deel mogen uitmaken van de gebruikte toonladder. Je kunt met Note Filter ook kiezen of ontvangen noten die buiten de toonladder vallen worden verplaatst naar de dichtstbijzijnde 'goede' toon, of dat noten buiten de ladder worden genegeerd.

Met Chords voeg je akkoorden toe aan individuele noten. De akkoorden passen in de ingestelde toonladder en leveren dus een tonaal verantwoord resultaat op. In tegenstelling tot veel andere akkoordgenerators kun je in Scales & Chords verschillende tonen spelen die dan ook allemaal een akkoord

krijgen. Dat kan natuurlijk snel te veel van het goede worden, maar met selectief gebruik kun je hier mooie en originele dingen mee doen.

Groei

Natuurlijk zijn er ook een paar kleinere nieuwe functies in diverse onderdelen van Reason toegevoegd. Zo kun je vanuit de sequencer nu rechtstreeks clips openen voor specifieke bewerkingsfuncties, zoals Slice Edit, Pitch Edit of Comp Edit. Comp Edit is het bewerken van verschillende takes van dezelfde opname, zoals dat veel in studio's met meerdere zangpartijen of instrumentale solo's wordt gedaan. Je kunt hierbij in Reason op een comfortabele manier met de muis de beste stukken uit de verschillende takes selecteren. Met een rechtsklik kun je nu ook voor elke clip afzonderlijk de gewenste stretch en transpose-modus kiezen.

Clips van het type Vocal Stretch kun je omzetten naar midi, waarbij de toonhoogte overeenkomt met die van de audio. Het audiosignaal moet dan wel monofoon zijn. Bij clips van een ander type Stretch wordt alleen de

ritmische informatie geëxtraheerd en krijgen alle noten de toonhoogte C3. Dit is dus beter geschikt voor het analyseren van de groove uit bijvoorbeeld drum- of percussieclips.

Met Bounce In Place kun je een midi- of audioclip snel omzetten naar een nieuwe audioclip, waarbij alle effecten en mixerinstellingen worden meegenomen. Clips kun je nu ook snel achterstevoren weergeven (Reverse).

Werkmateriaal

Het wordt vaak over het hoofd gezien, of als vanzelfsprekend ervaren, maar je krijgt bij Reason 9 gewoon weer duizend nieuwe patches. Het grootste deel daarvan is gericht op moderne synthesizersounds. Om de nieuwe sounds beter te kunnen vinden is hiervoor gelukkig een nieuwe soundbank gemaakt. Hierin vind je ook de beste patches van vorige versies van Reason, maar de standaard Factory en Orchestral soundbanks zijn ook aanwezig, wat uiteraard nodig is om oudere projecten zonder problemen te kunnen openen.

Conclusie

Er zijn dan wel geen nieuwe instrumenten bijgekomen, maar Propellerhead heeft in Reason 9 een aantal bijzonder nuttige functies toegevoegd die de daw weer een stuk veelzijdiger maken. Uitgebreide pitchbewerking achteraf en drie midiplayers met verbazingwekkend veel mogelijkheden, zeker als je ze combineert. Daarnaast is het editen in de sequencer makkelijker geworden. En laten we de berg nieuwe patches niet vergeten. ■

In de sequencer kun je nu snel de geschikte editmodus kiezen.

HET OORDEEL	
+	<ul style="list-style-type: none"> Reason wordt steeds completer diepgaande pitch editing en correctie inventieve nieuwe midiplayers met heel veel mogelijkheden
-	<ul style="list-style-type: none"> geen nieuwe audio-instrumenten mogelijkheden midi-uit nog steeds beperkt

De drie players kunnen meer dan de eenvoudige interfaces doen vermoeden, en vormen in serie een ijzersterk midibewerkingcombo.

Meer met Midi Echo

Een veel gebruikte techniek bij dance- en lounge-producties is het spelen van akkoorden met één toets. Je wilt dan steeds hetzelfde akkoord (maar dan op een andere toonhoogte) laten klinken alsof je met een gesampled akkoord werkt. Je zou denken dat je daarvoor de player Scales & Chords moet gebruiken, maar hiervoor blijkt Midi Echo beter geschikt. Deze player kan namelijk veel meer dan alleen midi echo's produceren. Als je de echo-waarde in Midi Echo op nul zet, klinken alle tonen tegelijk en ontstaat er een akkoord of cluster in plaats van een reeks echo's. Het aantal ingestelde echo's bepaalt in dit geval het aantal tonen waaruit het akkoord bestaat en met Pitch bepaal je de toonafstand tussen de tonen. Interessant daarbij is dat je elke echo in- of uit kunt schakelen. Zet het aantal echo's bijvoorbeeld op 11 en Pitch op plus 1. Als je nu een noot speelt, hoor je alle 12 tonen van de toonladder. Nog niet erg bruikbaar, behalve als je een avantgarde-cluster nodig hebt. Als je echter de tonen uitzet die je niet wilt horen en bijvoorbeeld alleen

echo's 1, 3, 7 en 10 ingeschakeld laat, ontstaat er op elke toon een mineur septiemakkoord: instant dance of lounge. Speel een paar tonen en je hoort direct wat we bedoelen. Verder heb je geen theoretiekennis over akkoorden nodig, want Midi Echo heeft alle soorten akkoorden al als presets in de patch-base zitten.

Een nog veel eenvoudiger maar ook zeer effectieve toepassing is bijvoorbeeld vier echo's instellen met de nootlengte op nul en Pitch op -12 of +12. Zo krijg je direct een superbas of -lead, want je hoort nu vier octaven tegelijk als je één toets speelt.

Je kunt Note Echo ook gebruiken als virtuele strummer met gitaarachtige sounds. Je zet dan de delaytijd net niet op nul, maar op 10-20 milliseconden. Als je hierbij nu wel wilt dat de akkoorden de toonladder of toonsoort volgen, kun je achter Midi Echo een Scales & Chords-player plaatsen die ervoor kan zorgen dat de tonen worden gecorrigeerd naar de juiste toonladder.

En dit zijn nog maar eenvoudige voorbeelden. Stel je voor wat er mogelijk is als je twee of drie Midi Echo's achter elkaar plaatst. Dan kunnen er heel complexe maar ook swingende echo en akkoordvelden ontstaan.

Om te weten waar je mee bezig bent, is het ook zeer handig dat je de output van de players met de knop Direct Record boven de player rechtstreeks in de sequencer kunt opnemen, als mididata. Je kunt de output ook direct naar een track in de sequencer sturen.

Midi Echo kan ook als akkoordgeheugen of stepsequencer fungeren.